

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA,
EDUCACIÓN E UNIVERSIDADE
Secretaría Xeral de Política Lingüística

Rúa San Roque,2
15781 Santiago de Compostela
Tel.: 881 996 301 Fax: 881 996 306
sxpl.secretaria@xunta.gal
www.lingua.gal

MEMORIA XUSTIFICATIVA DO CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE A CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN E UNIVERSIDADE E A REAL ACADEMIA GALEGA PARA REGULAR O RÉXIME DE LIBRAMENTOS DE SUBVENCIÓNS NOMINATIVAS CON CARGO AOS ORZAMENTOS DE 2021

1. Antecedentes

A Consellería de Cultura, Educación e Universidade é o órgano da Administración galega ao que lle corresponden as competencias e funcións en materia de promoción e ensino da lingua galega, así como a dirección, planificación, coordinación e execución da política lingüística da Xunta de Galicia. Para cumprir estes obxectivos ten que promover, coordinar e desenvolver a política de investigación que favoreza a normalización lingüística nas súas diferentes manifestacións, especialmente no eido do léxico e da terminoloxía.

A Real Academia Galega (en adiante RAG) é unha entidade adscrita á actual Consellería de Cultura, Educación e Universidade, segundo o que establece o Decreto 373/2003, do 16 de outubro, sobre asunción por parte da Comunidade Autónoma de Galicia de funcións en materia de Academias e a súa asignación a diversos departamentos da Xunta de Galicia. Segundo o Real decreto 271/2000, do 25 de febreiro, polo que se aproban os seus estatutos, a RAG é unha institución científica que ten como obxectivo fundamental o estudo da cultura galega e especialmente a ilustración, defensa e promoción do idioma galego.

2. Razóns de oportunidade

A disposición adicional da citada Lei 3/1983, establece que nas cuestións relativas á normativa, actualización e uso correcto da lingua galega, estimarase como criterio de autoridade o establecido pola RAG. Esta institución ten a obriga de levar a cabo un traballo continuado de actualización e modernización da nosa lingua para satisfacer as novas necesidades expresivas que se derivan da vida moderna e ofrecer directrices para o uso correcto do galego.

En consecuencia, dentro da función normalizadora que compete á Xunta de Galicia e a RAG, as dúas institucións teñen a obriga de traballar conxuntamente en materia de normalización lingüística do idioma galego. Por iso, dende o ano 1993 realizan diversos proxectos conxuntos, entre eles: o Dicionario bilingüe castelán-galego da RAG, a Gramática galega e a creación do Equipo de Traballo Sociolingüístico e o Servizo Terminoloxía Científico-Técnica en Lingua Galega (Termigal).

Nos capítulos IV e VII do estado de gastos dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma para o ano 2021 figura dúas subvencións nominativas a favor da RAG por un importe total de 558.500,00 €, coa seguinte desagregación por aplicación orzamentaria:

- 10.50.151A.481.1: 500.000,00 €.
- 10.50.151A.781.0: 58.500,00 €

Xacobeo 2021

Co fin de establecer os requisitos de concesión destas subvencións nominativas a Lei 3/2021, do 28 de xaneiro, de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2021, considerase conveniente formalizar un convenio de colaboración entre a Consellería de Cultura, Educación e Universidade e a RAG.

3. Obxectivos perseguidos

Este convenio ten por obxecto instrumentar o réxime de libramentos das subvencións nominativas que figuran nos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2021 e que teñen por obxecto financiar os gastos de funcionamento e de investimento que lle orixine á RAG a realización dos traballos que dentro da súa programación anual leve a cabo en materia de normalización do idioma galego para accións culturais e de investigación lingüística de acordo co que se establece nos seus estatutos.

A actividade xenérica da RAG céntrase nas seguintes grandes áreas:

1. Atención á lingua, principal activo da Academia.
2. Atención á memoria histórica, na medida en que a RAG debe manter viva a significación de persoas, acontecementos e labores significativos da cultura galega (nese espírito debemos entender a celebración do Día das Letras Galegas).
3. Estudos e iniciativas a prol da sensibilización social da nosa lingua e cultura.
4. Análise crítica, atención e seguimento da realidade social do idioma.
5. Compromiso co legado e a memoria histórica de Emilia Pardo Bazán (actividades da Casa Museo).

Con estas liñas xerais de actuación, encarreiradas a través das distintas Seccións, Seminarios e Grupos de traballo nos que se organizan os labores da RAG, desenvólvese a actividade xenérica da institución.

Os traballos máis destacables que está realizando na actualidade a RAG son:

Arquivo

Relizará neste 2021 traballos de: descrición e catalogación de fondos; atención de consultas; actualización dos sistemas de xestión arquivística; corrección dos fondos e revisión da documentación do módulo descritivo da aplicación *DigiArch* para o proxecto ARPAD; descrición a nivel documento da serie Correspondencia do *fondo Manuel Murguía*; identificación e catalogación de inéditos da colección facticia Manuscritos e orixinais; participación no Día Internacional dos Arquivos e no Día Internacional do Patrimonio; dixitalización e colocación de marca de auga de imaxes para a subir ao portal *Galiciana*; atención presencial e non presencial de persoas usuarias externas e interno; asesoramento profesional a diferentes servizos doutras institución; mantemento e actualización das bases de datos de persoal académico e do Día das Letras Galegas etc.

Biblioteca/Hemeroteca

Esta área de traballo, durante o ano 2021 levará a cabo: traballos de recepción, rexistro e instalación de fondos bibliográficos e hemerográficos; selección e compra de fondos; seguimento de troco de publicacións; actualización do catálogo de monografías e publicacións periódicas; dixitalización de fondos; atención interna e externa de consultas e pedimentos de reprodución; xestión dalgunhas mostras bibliográficas na sala de lectura da Biblioteca como son a conmemorativa do Día das letras Galegas - cunha mostra de primeiras edicións de obras de Xela Arias-, do Día do Libro e do Día das Bibliotecas, cunha selección de fondos bibliográficos e hemerográficos. Tamén se colaborará na exposición *Emilia Pardo Bazán: El reto de la modernidad*, organizada pola Biblioteca Nacional, que terá lugar en Madrid en 2021.

Colección

Esta área de traballo, durante o ano 2021 levará a cabo traballos de coordinación de pedimentos de fondos do patrimonio da RAG con destino a préstamos temporais e exposicións ou depósitos. A previsión é a colaboración con dúas exposicións conmemorativas do centenario do falecemento de Emilia Pardo Bazán que terán lugar en Santiago de Compostela (Ateneo Compostelano) e en Madrid (Biblioteca Nacional) con datas pendentes de determinar por mor da situación sanitaria.

Tamén se traballará na achega de fondos para a exposición sobre Lolita Díaz Baliño, organizada pola Fundación Luís Seoane, ao tempo que se segue o percorrido itinerante da exposición *Galicia, de Nós a nós*, que no mes de xaneiro trasládase da Cidade da Cultura ao Centro Marcos Valcárcel en Ourense. Neste último lugar, debido ao menor espazo, a configuración da exposición mudará e retornarán algunha pezas á RAG. Esta exposición finalizará o seu periplo no Museo de Pontevedra, con datas pendentes de concretar.

Tamén se xestionará o depósito dunha medalla académica histórica para a exposición permanente da Casa Museo de Ramón Cabanillas en Cambados, que está a piques abrir de as súas portas despois dunha exhaustiva musealización.

Outros labores a desenvolver son: xestión, rexistro e catalogación de novas achegas ao patrimonio da RAG, traballos de reprografía dixital, de conservación da Colección, de expurgo dos fondos do almacén da RAG para aumentar o espazo e acoller novas achegas, elaboración de contidos para o Museo Virtual da Academia, para a páxina web institucional e para as redes sociais.

Publicacións

Esta área de traballo, durante o ano 2021 xestionará, entre outras, as seguintes publicacións:

- Publicacións periódicas: Boletín da Real Academia Galega, número 381, dedicado a Ricardo Carballo Calero, Cadernos de Lingua, número 38 e Anexos BRAG, número 4.
- Monografías: discurso de ingreso de María Rosa Lojo e posiblemente algún discurso de ingreso nal RAG.

- Toponimia: Toponimia de Tordoia, Toponimia de Pontenova, Os nomes en galego. Orientacións para a súa normalización.

- Literatura: Poemas á fala. Antoloxías da Academia 1, Inventario de biblioteca de Emilia Pardo Bazán, Día Internacional da Poesía. Homenaxe da RAG a Bernardino Graña.

- Sociolingüística: Lingua e sociedade.

- Casa-Museo Emilia Pardo Bazán: edicións dixitais de La Tribuna. Cadernos de Estudos da Casa-Museo Emilia Pardo Bazán, números 13 e 14, unidades didácticas etc.

Outros traballos: xestión de membresía Crossref, DOI's e avaliación de revistas científicas.

Sección de Lingua. Seminarios de Lexicografía, Terminoloxía

O persoal laboral da Coruña ocupárase fundamentalmente do asesoramento lingüístico interno e externo, traducións, correccións e revisións lingüísticas de textos e publicacións.

O persoal laboral de Santiago de Compostela, durante o ano 2021 levará a cabo, fundamentalmente, os seguintes traballos:

- Lexicografía:

- Continuarase coa actualización e renovación do Dicionario da RAG, procedendo á revisión sistemática por orde alfabética das entradas do Dicionario, e estudando as propostas dos académicos (especialmente dos membros do Seminario de lexicografía, pero tamén do Seminario de terminoloxía), da sociedade en xeral a través de calquera procedemento (suxestións desde a páxina do DRAG, redes sociais, correo electrónico etc.).

- Elaboración dos informes solicitados por entidades públicas e privadas sobre cuestións relacionadas co léxico galego.

- O Seminario de lexicografía prevé reunirse un vez cada mes.

- Continuarase o labor de revisión e actualización do Dicionario bilingüe castelán-galego, tratando de buscar o maior nivel posible de coordinación coas solucións adoptadas no DRAG.

- Implementación de melloras no xestor de buscas e de visualización do DRAG, incrementando o número de variables susceptibles de busca.

- O Portal das Palabras continuará coa publicación de contidos lexicográficos inéditos polo menos un cada semana, e coa elaboración de recursos que poidan ser de utilidade para o seu aproveitamento escolar. Elaboraranse materiais centrados nas principais efemérides que se celebran ao longo do ano, particularmente unha ampla serie ao redor da figura á que se lle dedica o Día das Letras Galegas, Xela Arias.

- Publicarase un novo número da revista Cadernos de Lingua.

- Terminoloxía:

- No ámbito da terminoloxía sistemática, continuarase co estudo e revisión da terminoloxía referida ao mundo da ornitoloxía e coa elaboración dun Dicionario do Libro.
- En canto á terminoloxía puntual, estudaranse e validaranse de maneira continuada os termos que se incorporan á base de datos de consultas efectuadas a Termigal, procedentes especialmente das Administracións, das Universidades, do profesorado de Ensino Medio e dos tradutores.
- O Seminario de Terminoloxía reunirse de maneira regular unha vez ao mes.
- Organizarase a III Xornada de estudo e normalización do léxico de especialidade galego: a ornitoloxía, na que participarán os principais estudosos de ornitoloxía de Galicia, e na que se tratará de rematar o traballo iniciado e continuado nas súas xornadas anteriores, para propoñer á Real Academia Galega unha terminoloxía unificada dos nomes galegos das aves para utilizar na comunicación especializada.

Sección de Lingua. Seminario de Sociolingüística

Esta área de traballo, durante o ano 2021 traballará, fundamentalmente, nos seguintes proxectos sociolingüísticos:

- Lingua e sociedade en Galicia: a evolución sociolingüística 1992-2017.
- Mapa sociolingüístico escolar: unha achega aos discursos sociais dos educadores e educadoras.
- Avaliación das competencias lingüísticas. Evolución das competencias bilingües na mocidade durante esta última década.
- Prácticas lingüísticas na infancia. Avaliación da efectividade das políticas lingüísticas de distintos centros de infantil e primaria do periurbano galego.
- Repositorio de Sociolingüística.
- Gallex*. Base de datos de decisión léxica a través dunha recollida masiva de datos a través da rede.

Casa-Museo Emilia Pardo Bazán

Esta área, durante o ano 2021 centrará os seus traballos de maneira especial na conmemoración do centenario do pasamento de Emilia Pardo Bazán mediante a organización de diversas actividades presenciais ou virtuais segundo o permitan as condicións sanitarias. Tamén se encargará da atención a visitas presenciais e virtuais adaptadas aos diferentes públicos, elaboración de visitas especializadas a través de unidades didácticas, deseño técnico e implementación na rede, atención ás redes sociais elaborando recursos propios, creación de contidos para web, celebración das efemérides do Día Internacional da Muller, Día do Libro, aniversario do nacemento de Emilia Pardo Bazán e Día contra a violencia de xénero etc.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA,
EDUCACIÓN E UNIVERSIDADE
Secretaría Xeral de Política Lingüística

Rúa San Roque,2
15781 Santiago de Compostela
Tel.: 881 996 301 Fax: 881 996 306
sxpl.secretaria@xunta.gal
www.lingua.gal

Outras áreas

Dentro da xestión habitual da institución supoñen áreas de traballo non científicas pero esenciais para o seu bo funcionamento as seguintes: comunicación, informática, contabilidade, asecreataría da dirección e conserxaría e limpeza.

Así pois, os proxectos que desenvolve a RAG son de interese público e social para o cumprimento de fins ineludibles da Consellería de Cultura, Educación e Universidade no ámbito do desenvolvemento das súas competencias en materia de política lingüística. Especialmente para cubrir a necesidade de dispoñer de traballos filolóxicos, terminolóxicos e sociolingüísticos sobre a lingua e cultura galegas, co fin de cumprir os obxectivos que prevé a Lei de normalización lingüística e o Plan xeral de normalización da lingua galega.

Os traballos que realiza a RAG resultan imprescindibles no proceso dinamizador e normalizador, así como para deseñar cantas medidas de actuación sexan necesarias para conseguir unha actitude máis favorable cara á lingua galega e incrementar o seu uso dentro dos distintos sectores sociais de Galicia.

Debido ás actuais circunstancias sanitarias derivadas da pandemia COVID-19 o persoal laboral da RAG está desenvolvendo a súa actividade de xeito presencial, telemático ou semi presencial, segundo as circunstancias persoais ou de acordo co decretado polas autoridades nacionais ou autonómicas.

A RAG adaptou todos os medios técnicos das súas áreas de traballo para continuar realizando con normalidade e eficiencia as actividades dos diferentes departamentos de xeito telemático. Nestes momentos case todas as reunións de seminarios, plenos, executivas, grupos de traballo etc. celébranse de forma virtual e moitas das súas actividades como conferencias, celebracións, mostras, visitas museísticas, presentación etc. poden executarse a través de *streaming* ou procedementos dixitais ou virtuais.

4. Imposibilidade de promover a concorrência

A única entidade que no ámbito da Comunidade Autónoma galega ten a exclusividade das competencias na elaboración e ditame de normas filolóxicas e terminolóxicas para o uso correcto da lingua galega é a RAG e para iso dispón do coñecemento e dos recursos técnicos e humanos para realízaos que pon a disposición da consellería e da sociedade en xeral.

A Consellería de Cultura, Educación e Universidade, como departamento da Xunta de Galicia coas competencias en materia de política lingüística, ten a obriga de actualizar e modernizar a lingua galega, enriquecela coas novas expresións derivadas dunha sociedade moderna e actual en constante evolución e posibilitar o seu uso correcto. A tal efecto é necesario realizar constantemente traballos sobre lexicografía e gramática que ten que realizar a única institución competente para iso.

As subvención deste convenio enmárcase dentro dos plans estratéxicos de subvencións da consellería que ten a obriga de traballar para dinamizar, protexer e desenvolver a política de investigación que favoreza a normalización lingüística. Por iso debe prestar apoio

Xacobeo 2021

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA,
EDUCACIÓN E UNIVERSIDADE
Secretaría Xeral de Política Lingüística

Rúa San Roque,2
15781 Santiago de Compostela
Tel.: 881 996 301 Fax: 881 996 306
sxpl.secretaria@xunta.gal
www.lingua.gal

económico a aqueles proxectos e traballos que no eido do léxico e a terminoloxía realiza a RAG para garantir o uso correcto do idioma galego .

Trátase dunha subvención nominativa que figura nos vixentes orzamentos xerais da Comunidade Autónoma a favor da RAG “para accións culturais e investigación lingüística”. A RAG coa súa actividade garante o cumprimento de obxectivos de interese público e social no ámbito lingüístico, tal e como establecen os seus Estatutos e a normativa en materia lingüística.

Polo que, tendo en conta a autoridade da institución beneficiaria e o carácter singular e exclusivo das competencias que exerce na elaboración e ditame de normas filolóxicas e terminolóxicas para o uso correcto da lingua galega, non é posible promover a concorrência para a súa concesión.

5. Retroactividade do gasto

O galego é unha lingua viva en constante evolución que experimenta cambios permanentemente, por iso os obxectivos que perseguen ambas as dúas institucións son actualizala, modernizala e posibilitar o seu uso correcto en todo momento. Todo isto require un traballo continuo, constante e sen interrupción no tempo co fin de revisar a súa lexicografía e gramática, así como os recursos terminolóxicos de cada área e sector de xeito que se podan satisfacer as necesidades lingüísticas que a sociedade demanda continuamente.

Coa finalidade de atender os gastos orixinados pola continuidade nos traballos académicos que se realizan nas seccións de Lingua, Literatura e Historia, así como aqueloutros relacionados coa formación e o patrimonio literario e documental da lingua, consideraranse subvencionables os gastos que se orixinen **dende o 1 de xaneiro do 2021**.

A retroactividade dos efectos do convenio está xustificada considerando que existen motivos lexítimos para manter a continuidade dos traballos da RAG . Asemade, tal circunstancia, non lesiona dereitos ou intereses lexítimos de terceiros de acordo co establecido no artigo 39.3 da Lei 39/2015, do 26 de novembro, do procedemento administrativo común das administracións públicas.

6. Financiamento

O fin primordial das subvencións nominativas é un investimento directo e inmaterial en beneficio da lingua galega e da súa utilización que, como tradición oral herdada dos nosos antepasados e transmitida aos nosos descendentes, é un importante factor de mantemento da diversidade cultural que serve para transmitir coñecementos, valores culturais, sociais e unha memoria colectiva que resulta fundamental para manter viva a nosa cultura.

A actividade que realiza a RAG xera un incremento no valor da lingua polo que a finalidade desta achega pública está vinculada a un investimento que se ben non ten unha existencia tanxible hai que admitirlle o seu innegable valor na xeración de resultados, que pasan a incorporarse ao noso patrimonio cultural inmaterial.

Xacobeo 2021

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA,
EDUCACIÓN E UNIVERSIDADE
Secretaría Xeral de Política Lingüística

Rúa San Roque,2
15781 Santiago de Compostela
Tel.: 881 996 301 Fax: 881 996 306
sxpl.secretaria@xunta.gal
www.lingua.gal

Os gastos que ten que afrontar a RAG dentro da súa programación anual na realización de traballos e proxectos de investigación en materia de normalización de acordo co que establecen os seus estatutos son moi superiores ao importe das subvencións nominativas que lle vai conceder a consellería para estes fins. Polo tanto mediante estas subvencións non se financiarán o 100% dos gastos da institución senón que se financiarán só unha parte dos seus gastos correntes de funcionamento ao longo do ano, así como investimentos concretos e gastos de capital dos proxectos que estean directamente relacionados coa lingua e a cultura galegas.

Os gastos que poderá xustificar segundo a súa tipoloxía, correntes ou de investimentos serán os seguintes: adquisición de fondos bibliográficos, edición de publicación, actos académicos, actuacións formativas, proxectos de investigación, salarios, material de oficina, ofimática, etc. que sexan necesarios é imprescindibles para desenvolver os traballos lingüísticos.

A Secretaría Xeral de Política Lingüística revisará a documentación xustificativa dos gastos para os efectos de comprobar que os importes das subvencións se empregan efectivamente no desenvolvemento das actividades vinculadas a estas e que non se financian indiscriminadamente a totalidade dos gastos da RAG.

A finalidade destas subvencións poden considerase como unha actuación de goberno de carácter público e de interese xeral xa que o seu obxectivo é o de obter e contar con recursos necesarios no eido lingüístico, porén estes publicaranse e difundiranse para garantir que estean á disposición de investigadores, estudosos e da sociedade en xeral para a súa consulta e utilización.

Polo anteriormente exposto, considérase adecuado canalizar e regular a súa de concesión mediante a sinatura dun convenio de colaboración entre ambas as dúas institucións co fin de recoller todos os extremos que se establecen no artigo 26 da Lei de subvencións 9/2007 de subvencións de Galicia e no artigo 37 do Decreto 11/2009 polo que se aproba o regulamento da citada Lei e regular o réxime de libramentos parciais atendendo a medida que a RAG os xustifique.

O importe total do convenio ascende a 558.500,00 €, con cargo ás partidas orzamentarias 10.50.151A.481.0, gastos correntes, e 10.50.151A.781.0, gastos de investimento e outros de capital, dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma para o ano 2021, de acordo coa seguinte desagregación:

- 10.50.151A.481.1: 500.000,00 €
- 10.50.151A.781.0: 58.500,00 €

Santiago de Compostela,

O secretario xeral de Política Lingüística

Valentín García Gómez

Xacobeo 2021

